

Sygn. akt III KRS 20/16

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 10 sierpnia 2016 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Halina Kiriło (przewodniczący, sprawozdawca)

SSN Dawid Miąsik

SSN Piotr Prusinowski

w sprawie z odwołania Z. S.

od uchwały Krajowej Rady Sądownictwa z dnia 18 lutego 2016 r. w przedmiocie umorzenia postępowania o przeniesienie sędziego w stan spoczynku, po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w Izbie Pracy, Ubezpieczeń Społecznych i Spraw Publicznych w dniu 10 sierpnia 2016 r.,

oddala odwołanie.

UZASADNIENIE

Krajowa Rada Sądownictwa uchwałą z dnia 18 lutego 2016 r. postanowiła umorzyć postępowanie z wniosku sędziego Sądu Rejonowego Z. S. o przeniesienie w stan spoczynku.

W uzasadnieniu wskazano, że sędzia Z. S., urodzony w 1972 roku, po ukończeniu studiów prawniczych oraz odbyciu aplikacji sądowej i złożeniu egzaminu sędziowskiego, z dniem 20 stycznia 1999 r. został mianowany na stanowisko asesora sądowego w Sądzie Rejonowym w Y, a z dniem 28 stycznia

2002 r. powołano go na stanowisko sędziego Sądu Rejonowego w Y. Decyzją Ministra Sprawiedliwości z 19 listopada 2012 r. w związku ze zniesieniem Sądu Rejonowego w Y sędzia Z. S. został przeniesiony z dniem 1 stycznia 2013 r. na stanowisko sędziego Sądu Rejonowego w X. Od tej decyzji sędzia złożył odwołanie do Sądu Najwyższego, który wyrokiem z dnia 13 stycznia 2016 r. w sprawie o sygn. III KRS 176/12, uchylił zaskarżoną decyzję Ministra Sprawiedliwości. W uzasadnieniu tego wyroku Sąd Najwyższy wskazał, że przepisy art. 75 § 2 pkt 1 i § 3 ustawy z dnia 27 lipca 2001 r. Prawo o ustroju sądów powszechnych (jednolity tekst: Dz.U. z 2015 r., poz. 133 ze zm.; dalej jako: „u.s.p.”) są oczywiście sprzeczne z art. 180 ust. 5 w zw. z art. 180 ust. 1, art. 178 ust. 1, art. 179 i 186 ust. 1 oraz w zw. z art. 173 i art. 10 ust. 1 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej. Konsekwencją stwierdzonej niezgodności przywołanych przepisów z wzorcami konstytucyjnymi było uznanie przez Sąd Najwyższy, że zaskarżona decyzja została wydana bez podstawy prawnej. Pismem z dnia 25 stycznia 2016 r. skierowanym do Krajowej Rady Sądownictwa sędzia Z. S. wniósł o przeniesienie w stan spoczynku w związku ze zniesieniem z dniem 1 stycznia 2013 r. Sądu Rejonowego w Y. W uzasadnieniu wniosku powołał się na powyższy wyrok Sądu Najwyższego, w którego motywach wskazano, że sędzia nie może zostać przeniesiony do innej siedziby lub na inne stanowisko bez swojej zgody, gdyż art. 75 § 2 pkt 1 i § 3 u.s.p. jest niezgodny z Konstytucją RP. Sędzia przywołał przy tym art. 8 ust. 2 Konstytucji RP, zgodnie z którym jej przepisy stosuje się bezpośrednio. Ponadto, zdaniem wnioskodawcy, z treści przepisu art. 73 § 1 u.s.p. stanowiącego, że w sprawach o przeniesienie sędziego w stan spoczynku na podstawie art. 70 i 71 u.s.p. Krajowa Rada Sądownictwa podejmuje decyzję na wniosek sędziego, kolegium właściwego sądu albo Ministra Sprawiedliwości, jednoznacznie wynika, że sędzia, a nie wyłącznie Minister Sprawiedliwości, ma prawo złożyć wniosek o przeniesienie w stan spoczynku w razie zmiany ustroju sądów lub zmiany granic okręgów sądowych. Sędzia Z. S. podniósł również, że do 13 stycznia 2016 r. był sędzią Sądu Rejonowego w X, a z dniem 1 stycznia 2016 r. utworzono Sąd Rejonowy w Y, do którego przeniesiono wszystkich sędziów orzekających w zniesionym sądzie, poza nim. Zespół członków Krajowej Rady Sądownictwa na posiedzeniu w dniu 15 lutego 2016 r. uznał, że w związku z utworzeniem Sądu Rejonowego w Y z dniem 1

stycznia 2016 r. wniosek sędziego o przeniesienie w stan spoczynku stał się bezprzedmiotowy. W ocenie Zespołu, skoro Sąd Najwyższy wyrokiem z dnia 13 stycznia 2016 r. uchylił decyzję Ministra Sprawiedliwości z 19 listopada 2012 r. przenoszącą Z. S. na stanowisko sędziego Sądu Rejonowego w X, a w dniu wydania wyroku istniał Sąd Rejonowy w Y, to wnioskodawca jest sędzią Sądu Rejonowego w Y, gdzie powierzono mu pełnienie urzędu. Wobec powyższego podjęcie uchwały stało się zbędne, a postępowanie należy umorzyć na podstawie art. 41 ustawy z dnia 12 maja 2011 r. o Krajowej Radzie Sądownictwa (jednolity tekst: Dz.U. z 2016 r., poz. 976; zwana dalej: „ustawą o KRS”). Krajowa Rada Sądownictwa po zapoznaniu się z całokształtem okoliczności sprawy, w pełni podzieliła stanowisko Zespołu. Rada uznała, że z uwagi na to, iż na dzień uchylenia przez Sąd Najwyższy decyzji Ministra Sprawiedliwości o przeniesieniu sędziego Z. S. do Sądu Rejonowego w X, istniał Sąd Rejonowy w Y, do którego wnioskodawca został mianowany, to nie zachodzą przesłanki przeniesienia sędziego w stan spoczynku określone w art. 71 § 3 u.s.p. i nie ma podstaw do merytorycznego rozpoznania przedmiotowego wniosku. W związku z tym Krajowa Rada Sądownictwa na posiedzeniu plenarnym w dniu 18 lutego 2016 r. jednomyślnie (17 głosami „za”) zadecydowała o umorzeniu postępowania.

Sędzia Z. S. w odwołaniu od powyższej uchwały zarzucił naruszenie art. 41 ustawy o KRS, art. 180 ust. 2 i 5 i art. 8 ust. 2 Konstytucji RP oraz art. 73 § 1 u.s.p., przez błędne umorzenie postępowania i tym samym odmówienie mu prawa do wystąpienia do Krajowej Rady Sądownictwa z wnioskiem o przeniesienie w stan spoczynku w sytuacji zmiany ustroju sądów lub zmiany granic okręgów sądowych. W związku z powyższym wniósł o uchylenie zaskarżonej uchwały w całości jako sprzecznej z prawem i przeniesienie skarżącego w stan spoczynku; ewentualnie wniósł o przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania Krajowej Radzie Sądownictwa.

W uzasadnieniu odwołania podkreślono, że w myśl art. 180 ust. 1 Konstytucji RP, sędziowie są nieusuwalni, a owa nieusuwalność i nieprzenoszalność sędziów stanowi jedną z gwarancji zasady niezawisłości sędziowskiej i związanej z nią bezstronności sądu. Zgodnie z treścią art. 180 ust. 2 i 5 Konstytucji RP, sędzia może być przeniesiony do innej siedziby lub na inne stanowisko tylko w dwóch

przypadkach. Po pierwsze - może nastąpić przeniesienie sędziego do innej siedziby sądu lub na inne stanowisko jedynie na mocy orzeczenia sądu i tylko w przypadkach określonych w ustawie (art. 180 ust. 2 Konstytucji). Drugi zaś przypadek występuje w razie zmiany ustroju sądów lub zmiany granic okręgów sądowych. Może wówczas dojść tylko do przeniesienia sędziego do innego sądu lub w stan spoczynku z pozostawieniem mu pełnego uposażenia (art. 180 ust. 5 Konstytucji). Pierwszy przypadek stanowi jedyną sytuację, kiedy sędzia może zostać przeniesiony do innej siedziby lub na inne stanowisko bez swojej zgody, gdyż w treści art. 180 ust. 2 użyte jest sformułowanie „wbrew jego woli”. Natomiast treść art. 180 ust. 5 nie zawiera takiego sformułowania, a jedynie określa, jakie możliwości wyboru ma sędzia w razie zmiany granic okręgów sądowych lub w razie zmiany ustroju sądów. Wynika z tego, że w tym przypadku do przeniesienia sędziego do innego sądu potrzebna jest jego zgoda. Art. 180 Konstytucji niewątpliwie uznać należy za spójną całość i w związku z tym treść art. 180 ust. 5 Konstytucji nie może pozostawać w sprzeczności z treścią art. 180 ust. 2. Nie można więc przyjmować, że art. 180 ust. 5 Konstytucji RP wprowadza wyjątek od zasady określonej w art. 180 ust. 2, w którym użyto określeń „Jedynie” i „tylko”, czyli wyłączających jakiekolwiek wyjątki. Jedynym realnym sposobem przeciwstawienia się arbitralnej decyzji Ministra Sprawiedliwości i zapewnienia osiągnięcia sytuacji choć trochę zbliżonej do postulowanej w art. 10 ust. 1 Konstytucji RP, jest możliwość skorzystania przez sędziego z prawa do przejścia w stan spoczynku. Zatem uznać należy, iż przeniesienie sędziego do innej siedziby lub na inne stanowisko, na skutek wydania przez Ministra Sprawiedliwości rozporządzenia w sprawie zniesienia niektórych sądów rejonowych i, na jego podstawie, decyzji o przeniesieniu sędziego do innego sądu, jest sprzeczne z Konstytucją RP. Takie poglądy wyraziła też Krajowa Rada Sądownictwa w opiniach z dnia 9 marca 2012 r. oraz z dnia 14 czerwca 2012 r. Ponadto z treści art. 8 ust. 2 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej wynika, iż przepisy Konstytucji stosuje się bezpośrednio. Oznacza to, że każdy może żądać zastosowania przepisów Konstytucji w sposób bezpośredni, a sąd lub inny podmiot stosujący prawo opiera swoje rozstrzygnięcie wprost na postanowieniach Konstytucji i to one są podstawą prawną wydanego rozstrzygnięcia indywidualnego. Stosowanie postanowień Konstytucji oznacza

również to, że dokonując wykładni innych ustaw należy brać pod uwagę przepisy Konstytucji, a wynik tej wykładni nie może stać w sprzeczności z Konstytucją. Tak właśnie uczynił Sąd Najwyższy rozpoznając sprawę o sygn. akt III KRS 176/12. Z treści uzasadnienia tego wyroku wynika, że art. 75 § 2 pkt 1 i § 3 u.s.p. stanowiący podstawę prawną uchylonej decyzji, a przewidujący samodzielną kompetencję Ministra Sprawiedliwości do przeniesienia sędziego sądu powszechnego, bez jego zgody, na inne miejsce służbowe w następstwie zniesienia sądu, pozostaje w oczywistej sprzeczności z wzorcami wynikającymi z art. 180 ust. 5 w związku z art. 180 ust. 1, art. 178 ust. 1, art. 179, art. 186 ust. 1 oraz w związku z art. 173 i art. 10 ust. 1 Konstytucji RP. Konsekwencją tej niezgodności jest następcza ocena, że zaskarżona decyzja została wydana bez podstawy prawnej.

Odwołujący się zważył, że zgodnie z art. 71 § 3 u.s.p. sędzia może być również przeniesiony w stan spoczynku, na wniosek Ministra Sprawiedliwości, w razie zmiany ustroju sądów lub zmiany granic okręgów sądowych, jeżeli nie został przeniesiony do innego sądu. Przepis ten nie zawiera żadnego sformułowania, z treści którego wynikałoby, iż wyłącznie Minister Sprawiedliwości ma prawo wystąpić z wnioskiem o przeniesienie sędziego w stan spoczynku w razie zmiany ustroju sądów lub zmiany granic okręgów sądowych. Wręcz przeciwnie, zawiera on sformułowanie „również”, co w sposób jednoznaczny wskazuje, że wniosek o przeniesienie w stan spoczynku może złożyć także inny podmiot, określony w art. 73 § 1 tej ustawy, a więc również sędzia. Zauważyć należy, że art. 71 § 2 tej ustawy w ogóle nie wskazuje podmiotu uprawnionego do złożenia wniosku o przeniesienie sędziego w stan spoczynku w sytuacji spełnienia się stanu faktycznego opisanego w tym przepisie, co nie oznacza, że takiego wniosku nikt nie może złożyć. W tej sytuacji ponownie trzeba się odwołać do art. 73 § 1 powyższej ustawy. Art. 71 § 3 u.s.p. formułuje wyłącznie dodatkową przesłankę dla Ministra Sprawiedliwości, polegającą na tym, że może on złożyć wniosek o przeniesienie sędziego w stan spoczynku tylko wtedy, gdy nie przenosi sędziego do innego sądu. Z treści art. 73 § 1 u.s.p. wynika w sposób jednoznaczny, że w sprawach przeniesienia sędziego w stan spoczynku, o których mowa w art. 70 i 71 powyższej ustawy, podejmuje decyzję Krajowa Rada Sądownictwa, na wniosek sędziego,

kolegium właściwego sądu albo Ministra Sprawiedliwości. Przepis ten nie wyłącza żadnej kategorii spraw określonych w art. 70 i 71 u.s.p., w której sędzia nie mógłby złożyć takiego wniosku. Zatem również sędzia ma prawo złożyć wniosek o przeniesienie go w stan spoczynku w razie zmiany ustroju sądów lub zmiany granic okręgów sądowych. Taka interpretacja jest wynikiem wykładni językowej przepisu art. 73 § 1 u.s.p., wsparta dodatkowo treścią wzorców konstytucyjnych wynikających z art. 10 ust. 1, art. 173, art. 180 ust. 1, 2 i 5 Konstytucji RP. Twierdzenie, że tylko Ministrowi Sprawiedliwości przysługuje prawo do złożenia wniosku o przeniesienie sędziego w stan spoczynku, jest niewątpliwie sprzeczne z treścią wyżej wymienionych wzorców konstytucyjnych.

Odwołujący się zwrócił uwagę, że zaskarżona uchwała została podjęta na podstawie art. 41 ustawy o Krajowej Radzie Sądownictwa. Z treści tego przepisu wynika, że Rada umarza postępowanie, jeżeli podjęcie uchwały stało się zbędne lub niedopuszczalne. W uzasadnieniu uchwały podano, iż podjęcie uchwały w sprawie wniosku o przeniesienie w stan spoczynku jest zbędne, gdyż z dniem 1 stycznia 2016 r. utworzono Sąd Rejonowy w Y i w konsekwencji tego, z chwilą uchylecia przez Sąd Najwyższy zaskarżonej przez odwołującego się decyzji Ministra Sprawiedliwości, odwołujący się stał się sędzią Sądu Rejonowego w Y, gdzie powierzono mu pełnienie urzędu. Z treści § 1 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 29 września 2015 r. w sprawie utworzenia Sądu Rejonowego w Y wynika wprost, że tworzy się - w obszarze właściwości Sądu Okręgowego w X - Sąd Rejonowy w Y. Zatem Sąd Rejonowy w Y, który powstał z dniem 1 stycznia 2016 r., nie stanowi żadnej kontynuacji Sądu Rejonowego w Y zniesionego również przez Ministra Sprawiedliwości z dniem 1 stycznia 2013 r. O tym, że jest to nowy sąd, świadczy użycie zwrotu „tworzy się” Sąd Rejonowy w Y w obszarze właściwości Sądu Okręgowego w X, a nie przywraca zniesiony sąd. Utworzony sąd ma nowy NIP i Regon, a więc jest to całkowicie nowa jednostka.

W odpowiedzi na odwołanie Przewodniczący Krajowej Rady Sądownictwa wniósł o jego oddalenie w całości, jako pozbawionego uzasadnionych podstaw.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Odwołanie nie zasługuje na uwzględnienie.

Analizę prawidłowości zaskarżonej uchwały rozpocząć wypada od przypomnienia, że Z. S. został powołany przez Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej na stanowisko sędziego Sądu Rejonowego, zaś w akcie powołania jako miejsce służbowe odwołującego się wskazano Sąd Rejonowy w Y. Sąd ten został zniesiony z mocy rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 5 października 2012 r. w sprawie ustalenia siedzib i obszarów właściwości sądów apelacyjnych, sądów okręgowych i sądów rejonowych (Dz.U. z 2012 r., poz. 1223) i ponownie utworzony z dniem 1 stycznia 2016 r. na podstawie rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 29 listopada 2015 r. w sprawie utworzenia Sądu Rejonowego w Y (Dz.U. z 2015 r. poz. 1594). Zarówno decyzja Ministra Sprawiedliwości z 19 listopada 2012 r. o przeniesieniu Z. S. z dniem 1 stycznia 2013 r. ze stanowiska sędziego Sądu Rejonowego w Y na stanowisko sędziego Sądu Rejonowego w X, jak i kolejna decyzja tego Ministra z 24 lutego 2016 r. o przeniesieniu odwołującego się z dniem 1 marca 2016 r. na stanowisko sędziego Sądu Rejonowego w Z. zostały uchylone wyrokami Sądu Najwyższego z dnia 13 stycznia 2016 r., III KRS 176/12 i z dnia 17 marca 2016 r., III KRS 20/16. Wskutek uchylenia powyższych decyzji Ministra Sprawiedliwości, miejscem służbowym, w którym odwołujący się zajmował stanowisko sędziego zarówno w dacie wydania zaskarżonej uchwały Krajowej Rady Sądownictwa, jak i w dacie rozpoznawania przez Sąd Najwyższy odwołania od niej, był i jest Sąd Rejonowy w Y, a więc miejsce służbowe określone w akcie powołania na stanowisko sędziowskie przez Prezydenta Rzeczypospolitej Polski. Rację ma zatem Krajowa Rada Sądownictwa zauważając, że skoro na dzień wystąpienia z przedmiotowym wnioskiem istniał (i nadal istnieje) Sąd Rejonowy w Y, do którego mianowano odwołującego się, nie zachodzą określone w art. 71 § 3 u.s.p. warunki przeniesienia sędziego w stan spoczynku.

Niezależnie od tego, także w razie spełnienia wynikających z tego przepisu przesłanek takiego przeniesienia, zainteresowany sędzia nie byłby legitymowany do wystąpienia z tej treści wnioskiem. Uprawnienie to przysługuje bowiem Ministrowi Sprawiedliwości, a ten w odpowiedzi na pismo odwołującego się z prośbą o wystąpienie ze stosownym wnioskiem o przeniesienie go w stan

spoczynku, pismem z dnia 11 marca 2016 r. zajął w tym przedmiocie stanowisko odmowne.

W tej ostatniej kwestii warto zauważyć, że sytuacje i przyczyny, z powodu których sędzia przechodzi w stan spoczynku lub zostaje przeniesiony w stan spoczynku, zostały ściśle określone w ustawie zasadniczej. Wypada przy tym podkreślić, że w niniejszej sprawie nie chodzi o granicę wieku, po osiągnięciu której sędziowie przechodzą w stan spoczynku (art. 180 ust. 4 Konstytucji RP) ani o przeniesienie sędziego w stan spoczynku na skutek uniemożliwiających mu sprawowanie urzędu choroby lub utraty sił (art. 180 ust. 3 Konstytucji RP). Znaczenie w okolicznościach niniejszej sprawy ma wyłącznie regulacja, zgodnie z którą w razie zmiany ustroju sądów lub zmiany granic okręgów sądowych wolno sędziego przenieść do innego sądu lub w stan spoczynku z pozostawieniem mu pełnego uposażenia (art. 180 ust. 5 Konstytucji). Z tej regulacji ustawy zasadniczej nie wynika jednak prawo sędziego do przejścia w stan spoczynku na jego wniosek. Przeciwnie, wykładany z uwzględnieniem reguł językowych zwrot „wolno sędziego przenosić do innego sądu lub w stan spoczynku” wyraźnie wskazuje, że wniosek i decyzja w przypadku obu tych rozwiązań nie należą do sędziego, lecz do innych podmiotów, których ustawa zasadnicza wprost nie wymienia. Ponadto, ewentualne przeniesienie sędziego w stan spoczynku w sytuacjach określonych w art. 180 ust. 5 Konstytucji RP jest tylko jednym z alternatywnie przewidzianych środków, które mogą być w stosunku do niego zastosowane, przy czym ustawa zasadnicza wymienia go na drugim miejscu. Pierwszym wymienionym tam środkiem jest bowiem przeniesienie sędziego do innego sądu. Emanacją regulacji z art. 180 ust. 5 Konstytucji RP na gruncie ustawodawstwa zwykłego jest z kolei, odnoszący się do tych samych sytuacji, art. 71 § 3 u.s.p., zgodnie z którym sędzia może być przeniesiony w stan spoczynku, na wniosek Ministra Sprawiedliwości, w razie zmiany ustroju sądów lub zmiany granic okręgów sądowych, jeżeli nie został przeniesiony do innego sądu. Również ten przepis nie daje sędziemu prawa do przejścia w stan spoczynku na jego wniosek w przypadku zmiany ustroju sądów lub zmiany granic okręgów sądowych. Przeciwnie, wprost wskazuje, że podmiotem, który może wystąpić z takim wnioskiem (jeżeli sędzia nie został przeniesiony do innego sądu), jest Minister Sprawiedliwości. Wyłącznie Ministrowi Sprawiedliwości

przysługuje uprawnienie do wystąpienia do Krajowej Rady Sądownictwa z wnioskiem o przeniesienie sędziego w stan spoczynku, w razie zmiany ustroju sądów lub zmiany granic okręgów sądowych (art. 71 § 1 w związku z art. 73 § 1 u.s.p.). O tym, kto jest uprawniony (legitymowany czynnie) do wystąpienia z wnioskiem o przeniesienie sędziego w stan spoczynku w takich sytuacjach, decyduje zatem przepis prawa materialnego, który z całą pewnością nie daje podstaw do przyjęcia, że w przypadku zmiany ustroju sądów lub zmiany granic okręgów sądowych sędzia może przejść w stan spoczynku na swój wniosek. Prawo do takiego wniosku nie przysługuje też sędziemu na podstawie art. 180 ust. 5 Konstytucji RP. Co już wyżej zostało wyjaśnione, ani ten przepis, ani też art. 71 § 3 u.s.p. nie dają bowiem sędziemu takiego uprawnienia.

Uprawnienia do wniesienia przez sędziego wniosku o przeniesienie go w stan spoczynku w sytuacjach określonych w art. 71 § 3 u.s.p. nie można także wywodzić z treści art. 73 § 1 u.s.p., zgodnie z którym w sprawach przeniesienia sędziego w stan spoczynku, o których mowa w art. 70 i 71, podejmuje decyzję Krajowa Rada Sądownictwa, na wniosek sędziego, kolegium właściwego sądu albo Ministra Sprawiedliwości. Instytucja przeniesienia sędziego w stan spoczynku jest bowiem w tej ustawie ściśle uregulowana, tak ze względu na przyczynę, jak również w odniesieniu do podmiotu, który jest uprawniony do złożenia wniosku o przeniesienie sędziego w stan spoczynku z określonej przyczyny. Poza sytuacją określoną w art. 69 § 2 u.s.p., która z oczywistych względów nie ma znaczenia w niniejszej sprawie, sędzia jest przy tym wymieniony jako podmiot legitymowany do wystąpienia z wnioskiem o przeniesienie go w stan spoczynku, ale tylko wówczas, gdy z powodu choroby lub utraty sił został uznany przez lekarza orzecznika Zakładu Ubezpieczeń Społecznych za trwale niezdolnego do pełnienia obowiązków sędziego (art. 70 § 1 i 2 u.s.p.). Z tej samej przyczyny, a także wtedy, gdy sędzia z powodu choroby lub płatnego urlopu dla poratowania zdrowia nie pełnił służby przez okres roku, podmiotem uprawnionym do wystąpienia z wnioskiem o przeniesienie sędziego w stan spoczynku jest z kolei kolegium właściwego sądu (art. 71 § 1 u.s.p.). Ten sam organ oraz Minister Sprawiedliwości są zaś (poza samym zainteresowanym sędzią) uprawnieni do wystąpienia z żądaniem poddania się przez sędziego badaniu lekarskiemu w celu oceny jego zdolności do pełnienia

obowiązków sędziowskich (art. 71 § 2 u.s.p.). Nie ma więc dowolności przyczyn i wniosków o przeniesienie sędziego w stan spoczynku. Konstatacja ta wynika również z reguły, że sędzia pełni służbę (sprawuje urząd) do osiągnięcia określonego wieku, kiedy przechodzi w stan spoczynku z mocy ustawy (art. 180 ust. 4 Konstytucji i art. 69 ustawy o u.s.p.). Uprawnione jest również stwierdzenie, że w przypadku przyczyn określonych w art. 180 ust. 5 Konstytucji i w art. 71 § 3 u.s.p. prawo sędziego do orzekania w jednym sądzie (w którym powierzono mu pełnienie urzędu) wcale nie jest bezwzględne. Wypada też podkreślić, iż Trybunał Konstytucyjny w wyroku z dnia 27 marca 2013 r., K 27/12, wyjaśnił, że nieusuwalność i nieprzenoszalność sędziego nie mają charakteru absolutnego. Ochrona ta nie jest celem samym w sobie, lecz jest środkiem umożliwiającym realizację konstytucyjnego prawa do sądu. Przeważa więc interes wymiaru sprawiedliwości, a nie interes indywidualny sędziego, co też nie budzi wątpliwości, skoro w przypadku zmian ustrojowych sądów sędzia nie ma indywidualnego uprawnienia (prawa) do przejścia w stan spoczynku.

Należy również stwierdzić, że zgodnie z art. 73 § 1 w związku z art. 71 § 3 u.s.p. podjęcie decyzji o przeniesieniu sędziego w stan spoczynku należy do wyłącznej kompetencji Krajowej Rady Sądownictwa (por. art. 187 ust. 4 Konstytucji RP oraz art. 3 ust. 2 pkt 2 ustawy o KRS). Stosownie do treści art. 73 § 2 u.s.p. oraz art. 44 ust. 1 ustawy o KRS, odwołanie do Sądu Najwyższego przysługuje natomiast od decyzji Krajowej Rady Sądownictwa. To nie Minister Sprawiedliwości jest zatem władny przenieść sędziego w stan spoczynku. Jedyna kompetencja, jaka przysługuje Ministrowi Sprawiedliwości w tym przedmiocie, to przewidziane w art. 71 § 3 u.s.p. uprawnienie do wystąpienia z wnioskiem (do Krajowej Rady Sądownictwa) o przeniesienie sędziego w stan spoczynku, która wszakże nie jest realizowana w formie decyzji, od której przysługiwałoby odwołanie, skoro przepisy Prawa o ustroju sądów powszechnych zarówno takiej decyzji, jak i odwołania od niej, w szczególności zaś do Sądu Najwyższego, nie przewidują. Żaden inny przepis tej ustawy nie nakazuje też Ministrowi Sprawiedliwości, aby w przypadku zmiany ustroju sądów lub zmiany granic okręgów sądowych był on zobowiązany do wystąpienia z wymienionym wnioskiem (por. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 28 maja 2013 r., III KRS 154/13). Również w komentarzu do art. 71 u.s.p.

zauważono, że w pierwszej kolejności Minister Sprawiedliwości powinien rozważyć przeniesienie sędziego do innego sądu. Dopiero wówczas, gdyby okazało się, że jest to niemożliwe, sędzia ma zagwarantowane prawo do stanu spoczynku z pozostawieniem pełnego wynagrodzenia (por. Prawo o ustroju sądów powszechnych. Komentarz. red. A. Górski, LEX 2013).

Jeśli zatem odwołujący się nie jest uprawniony (legitymowany czynnie) do wystąpienia z wnioskiem o przeniesienie go w stan spoczynku w sytuacji określonej w art. 71 § 3 u.s.p., a legitymację czynną w tym zakresie posiada wyłącznie Minister Sprawiedliwości, to Rada nie ma podstaw do merytorycznego rozpoznania wniosku sędziego, lecz winna taki wniosek przekazać Ministrowi Sprawiedliwości w celu umożliwienia mu skorzystania z regulacji określonych w powołanym przepisie. W sytuacji zaś, w której Minister Sprawiedliwości zajął już stanowisko i nie skorzystał z możliwości wystąpienia z wnioskiem o przeniesienie sędziego w stan spoczynku, Rada może, na podstawie art. 41 ustawy o KRS, umorzyć postępowanie (por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 14 sierpnia 2013 r., III KRS 208/13, OSNP 2014 nr 7, poz. 108).

Mając na uwadze wskazane wyżej okoliczności faktyczne oraz przedstawioną argumentację prawną, należy uznać, że w rozpoznawanej sprawie istniały podstawy do podjęcia przez Krajową Radę Sądownictwa uchwały o umorzeniu postępowania w przedmiocie wniosku sędziego Z. S. o przeniesienie w stan spoczynku.

Kierując się przedstawionymi motywami oraz opierając się na treści art. 398¹⁴ k.p.c. w związku z art. 44 ust. 3 ustawy o KRS, Sąd Najwyższy orzekł jak w sentencji wyroku.